

Valtuustoaloite Saimaan kanavan uudelleen linjauksesta ja rakentamisesta

Maakuntahallitus 18.08.2025 § 112

Valmistelija	Olli Seppänen puh. +358 40 139 0175 olli.seppanen@ekarjala.fi Keskustan valtuustoryhmä teki maakuntavaltuuston kokouksessa 19.5.2025 maakuntavaltuustolle aloitteen (ks. liite) Saimaan kanavan uudelleen linjauksesta ja rakentamisesta. Aloitteessa esitetään kanavalle uutta linjausta ja rakentamista Nuijamaa järveltä Virolahdelle Suomenlahteen.
Ehdotus	Maakuntahallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen elinvoimapalveluiden yksikölle valmisteltavaksi.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Maakuntahallitus 08.12.2025 § 193

Valmistelija	Sonja Tynkkynen puh. +358 40 681 7163 sonja.tynkkynen@ekarjala.fi Elinvoimapalveluissa on selvitetty aloitteessa kuvailtua Saimaan kanavan uutta linjausta ja sen rakentamista. Aloitteessa esitetään: Esitämme, että pyritään vaikuttamaan vahvasti valtuustona ja Etelä-Karjalan liittona valtion ja EU:n suuntaan, että rahoitus järjestyy ja Saimaan kanavan uudelleen linjaus ja rakentaminen toteutuu. Valtuustoaloitetta Saimaan kanavan uudesta linjauksesta on tarkasteltu elinvoimapalvelujen yksikössä monipuolisesti eri näkökulmista. Tarkastelu on esityslistan liitteenä. Lähivuosien liikennejärjestelmän kehittämisessä kiireellisintä on saada kuntoon raideyhteydet sekä tieyhteydet alemmalta tieverkolta pääväylille saakka. Sisävesiliikenteen kehittämisessä on nykyiselläänkin potentiaalia, mikäli kalustopula saadaan ratkottua. Etelä-Karjalan liitto tarkastelee Saimaan ja Suomenlahden välistä yhteyttä osana pitkän aikavälin liikennejärjestelmäsuunnittelua. Tarkastelussa huomioidaan kaikki liikenne- ja kuljetusmuodot. Lähivuosien edunvalvonnassa priorisoidaan erityisesti raideliikenteen ja Karjalan radan kapasiteetin ja välityskyvyn nosto.
Ehdotus	Merkitään tiedoksi tehty tarkastelu Saimaan kanavan toteutettavuudesta ja viedään selvitys tiedoksi maakuntavaltuustolle. Todetaan valtuustoaloite loppuun käsitellyksi.

Päätös

Maakuntahallitus korostaa merkittävää toimintaympäristön muutosta Venäjän hyökkäyssodan käynnistymisen jälkeen. Saimaan kanavan liikenteen loppuminen on saattanut Etelä-Karjalan liikennejärjestelmän vaikeaan tilanteeseen. Vesitieyhteys Saimaalta Suomenlahdelle on tärkeä teollisuudelle ja matkailulle. Asia on pidettävä esillä ja huomioitava kansallisella ja EU-tasolla pitkän aikavälin tavoitteena.

Merkittiin tiedoksi tehty tarkastelu Saimaan kanavan toteutettavuudesta ja viedään selvitys tiedoksi maakuntavaltuustolle.

Todetaan valtuustoaloite loppuun käsitellyksi.

Merkittiin, että Joonas Grönlund ja Heidi Vättö poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 10:42.

Maakuntavaltuusto 22.12.2025
121/07.02.02/2025

Valmistelija

Olli Seppänen
puh. +358 139 0175
olli.seppanen@ekarjala.fi

Etelä-Karjalan ja itäisen Suomen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan syttymisen jälkeen talvella 2022. Venäjän kaupan ja muun yhteistyön päättyminen heijastuu voimakkaasti alueen liikennevirtoihin ja alueen elinvoimaan.

Kaakkois-Suomessa tavaraliikenteen rooli on merkittävä johtuen etenkin metsäteollisuuden kuljetuksista. Ennen hyökkäyssotaa Venäjältä tuotiin Suomeen puuta noin 10 miljoonaa kuutiota. Siitä 70 % tuli raiteita pitkin ja noin 2/3 jalostettiin Kaakkois-Suomen metsäteollisuudessa. Puunhankinta-alue on nyt laajentunut laajemmin Suomeen ja muun muassa Baltiaan, mikä on lisännyt merkittävästi raide- ja sisävesiliikenteen kuljetuksia Karjalan radalla ja Saimaalla. Tavaraliikenteen tonnimäärät ovat kasvaneet enimmillään 67 % Luumäen ja Lappeenrannan välisellä yksiraiteisella rataosuudella. Myös puunuitto ja vesitiekuljetukset Saimaan sisävesiliikenteessä ovat kasvaneet lähes 50 %.

Venäjän hyökkäyssodan käynnistymisen jälkeen vauhditettiin Karjalan radan ratasuunnitelmien valmistelun käynnistämistä, painopisteen oltua aiemmin rajat ylittävissä yhteyksissä. Ratasuunnittelu on etenemässä nyt Luumäki–Joutseno ja Imatra–Joensuu välillä. Sekä nykyiseltä että seuraavalta maan hallitukselta tulee saada tarvittavat määrärahopäätökset investointeihin. Kustannusarvio Luumäki–Joutseno-välin kaksoisraiteesta ja ko. välille tarvittavista muista toimista on yhteensä noin 350 miljoonaa euroa. Toistaiseksi nykyiseltä hallitukselta on saatu valtuus 50 miljoonan euron rahoituksesta Lappeenrannan liikennepaikan kehittämiseen. Imatra–Joensuu-välin kustannusarvio tarkentuu ratasuunnitelman edetessä.

Tiestön osalta yhteydet HaminaKotkan vientisatamaan ja yhteydet vähäliikenteiseltä tieverkolta pääväylille saakka ovat myös merkittäviä. Sisävesiliikenteen kehittämisessä tulee myös edetä, ja kuljetuksia hankaloittava kalustopula on saatava ratkottua.

Rajojen sulkeminen on hiljentänyt Saimaan kanavan käytön Saimaalta Suomenlahdelle. Ennen hyökkäyssotaa kanava oli merkittävä reitti itäisen Suomen vientiteollisuudelle ja kanavassa tunnistettiin myös matkailupotentiaalia. Kanavassa kuljetettiin tavaraa noin 1,3 miljoonaa tonnia. Liikenne on jouduttu siirtämään kokonaan raiteille ja kumipyörille. Myös Saimaan kanavan sulkujen pidentämiseen ja vedenpinnan nostoon varattu investointirahoitus 95 miljoonaa euroa peruttiin.

Etelä-Karjalan liitossa on tehty tarkastelu valtuustoaloitteeseen pohjautuvasta uuden kanavalinjauksen toteutettavuudesta Nuijamaanjärveltä Suomenlahdelle siten, että kanava kulkisi kokonaisuudessaan Suomen puolella. Tarkastelu on esityslistan liitteenä.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Etelä-Karjalan liitto ja maakuntavaltuusto pyrkivät vaikuttamaan vahvasti valtion ja EU:n suuntaan, että rahoitus järjestyy ja Saimaan kanavan uudelleen linjaus ja rakentaminen toteutuu.

Etelä-Karjalan liitto kehittää liikennejärjestelmää huomioiden kaikki liikenne- ja kuljetusmuodot. Etelä-Karjalan liitto huomioi Saimaan ja Suomenlahden välisen vesitieyhteyden osana pitkän aikavälin liikennejärjestelmäsuunnittelua. Edunvalvonnassa korostetaan, että Kaakkois- ja Itä-Suomi eivät voi jäädä pussinperäksi muuttuneessa toimintaympäristössä.

Liikenneasiantuntija Sonja Tynkkynen esittelee kokouksessa toimintaympäristön muutoksia liikennejärjestelmään sekä tarkastelua Saimaan kanavan toteutettavuudesta.

Ehdotus

Maakuntavaltuusto merkitsee tarkastelun Saimaan kanavan toteutettavuudesta tiedoksi. Aloite on loppuun käsitelty.

Päätös